

Een job in de Media?

**DeMorgen.****Interview** Chris en Naima Joris

'Wij zijn niet pretentius over ons talent': Chris en Naima Joris, musicerende vader en dochter



Chris en Naima Joris. "Until the Darkness Fades" is geen rouwplaat', zegt Chris. 'Het is een plaat van

DM.
Start

Editie



Net binnen



Zoeken



Rubrieken

Zangeres Naima Joris (42) zette de diepgaande rouw die volgde op de dood van haar zus om in muziek die sprakeloos maakte. Nu heeft ook haar vader, jazzmuzikant Chris Joris (70), verlies en lijden verwerkt in een album. De dochter doet mee op *Until the Darkness Fades*. Een dubbelgesprek over donkere nachten, vrijheid en freediven. 'Ik zat in de hemel en jij in de hel.'

TOM PEETERS 2 oktober 2023, 03:00

In de Pater Damiaanstraat in Tremelo staat een huis dat vanaf de buitenkant de indruk wekt dat het onbewoond is. Aan de smalle oprijlaan zien we door het raam het silhouet van een man die in de weer lijkt met een stofzuiger. Het is jazzcomponist Chris Joris. Nadat ze op de oprit is verschenen reikt dochter Naima Joris in het dichtbegroeide gras naar een verroest statief van een percussie-instrument. Het lijkt bestemd voor het containerpark. "Papa, mag dat straks mee naar huis?" vraagt de zangeres.

De beste cultuurverhalen, recensies, interviews en tips voor film, series, tv en expo wekelijks in uw mailbox.

Inschrijven

Wanneer we de woonkamer van het spookhuis betreden, spreekt de vader, wandelstok in de hand, het understatement van het jaar uit: "Ik ben niet van het type less is more." De grot van Ali Baba zwaait open en onthult een verzameling muziekinstrumenten, schilderijen, platen, cd's, boeken, Afrikaanse beelden en fotokaders. Het is een uitdaging om de overvloed aan objecten in de stampvolle schatkamer te overzien.

Onze aandacht wordt vooral getrokken naar twee ingekaderde vrouwenportretten op een houten kast. De oudste is Annette, de eerste vrouw van Chris Joris en plusmoeder van Naima, die in 2001 overleed aan de gevolgen van een verkeersongeval. De jonge vrouw is Saskia, dochter en dus ook zus in dit verhaal. Zij overleed in 2018 aan kanker - nauwelijks 28, zo wreed en onrechtvaardig kan het leven zijn. Maar soms kunnen prachtige

DM.
Start

 Editie

 Net binnen

 Zoeken

ig
muziek.

De Belgische muziek had er een grote aanwinst bij. En nu is er *Until the Darkness Fades*, een 'muzikaal zelfportret' vol wringende en schurende jazz waarop de geest van Saskia Joris rondfladdert. De vader schreef de songs en bespeelt de meeste instrumenten, zijn dochter zingt op één nummer en speelt links en rechts tenorsax.

Waarom beschouwt u *Until the Darkness Fades* als een muzikaal zelfportret?

Chris Joris: "Het is meer dan ooit een plaat van mezelf. Een soloplaat was trouwens een idee van Naima: papa, zei ze,

waarom maak je niet nog eens iets dat helemaal van jou is?"

Naima Joris: "Iets dat geïmproviseerd en intuïtief is, meer dan een compositieplaat. Vroeger deed je dat, je was die kant van jou precies vergeten."

Chris: "Omdat ik veel Afrikaanse instrumenten bespeel, word ik vaak geassocieerd met afrojazz. Terwijl er evenveel Europa in mij zit. Dit album toont naast mijn abstracte ook mijn melodische en zelfs romantische kant, vind ik."

Verwijst de albumtitel ook naar de moeilijke periode na het overlijden van uw dochter?

Chris (*knikt*): "Naima heeft als eerste van ons twee de dood van Saskia kunnen sublimeren in muziek. Ik had de afgelopen jaren ook wel thema's geschreven om haar dood een plaats te geven, maar dat materiaal was nooit op een plaat beland. De tijd was daar nu rijp voor. De rouw duurt nu al vijf jaar. Je stapt daar nooit helemaal uit. Loslaten is een dom woord..."

Naima: "Omdat je gelooft dat loslaten nooit helemaal kan?"

Chris: "Natuurlijk. Wat je loslaat, bestaat niet. Ik was bezig mezelf de dieperik in te werken. Thuis, alleen, soms met drank. (*wijst naar de wandelstok*) Ik kreeg een ongeluk en brak mijn heup. Toch is dit geen rouwplaat. Het is een plaat van terugkomen. *Until the Darkness Fades*: na de duisternis is er licht."

De titel is een zinnetje uit 'Dear Wreck', waarvan Naima de tekst en melodie schreef. Ze zong het prachtige nummer ook in. Waarover gaat het?

Chris: "Het woord 'darkness' verwijst naar in de nacht kruipen - een geweldig donkere nacht - en niet slapen. Op den duur was de met sigaretten en alcohol. Als het dag werd, dacht ik: dat is niks voor mij, laat de anderen maar leven overdag. Je dompelt je onder in verdriet, maar op een bepaald moment vind je het welletjes en wil je uit die donkere nacht stappen. Vandaar 'Until the darkness fades'. Ik vind dat een mooi zinnetje van Naima: wachten en hopen op het beste."

Naima (*leest de tekst van haar smartphone*): "How to wait until the darkness fades, how to change the way you think."

Chris: "Je denkt: ik ben een wrak. Je zakt dieper en dieper om jezelf tegen te komen en te beseffen dat je eigenlijk helemaal niet

aan het vallen bent. *You're not falling at all.*"

Naima: "Je hebt de tekst goed gelezen, papa. (*lacht*) Ik ben veel depressief geweest in mijn leven, dus ik weet wat dieptes zijn. Voor een stuk is het een mentaal ding. Je hebt de indruk dat je zakt en moet sowieso proberen los te laten en niet tegen dat gevoel willen vechten. Toen ik op dat punt was, bleek beseffen dat het maar een idee is dat ik aan het vallen was cruciaal om eruit te geraken."

Chris: "Je hebt een keuze."

Naima: "Voilà. Dat besef."

Chris: "Er is nog iets te doen. Niet alles is kapot. Het is uiteraard enorm triest als iemand overleden is. Maar je kunt iets met dat verdriet doen dat de moeite waard is. Ik heb bijvoorbeeld nooit gezegd over mijn vrouw of dochter: ik mis haar. Nee, ik mis hun leven. Ik mis het voor hén."



DM.
Start

Editie

Net binnen

Zoeken

Kunnen jullie je herinneren wanneer jullie beseften: ik lag op de grond maar nu krabbel ik eindelijk recht.

Chris: "Bij mij is dat nog niet zo lang geleden: afgelopen zomer in augustus, toen ik deze muziek voor het eerst live speelde op een festival in Wallonië. Dat moment, dat was geen rouw meer, maar puur spelplezier. Voor het publiek was het een verrassing dat Naima op het einde het podium opkwam en meezong. Het complot was gesticht, ons plan was goed. Nietwaar?"

Naima knikt.

En bij u?

Naima: “Nu gaan we de richting van de psychologische gezondheidszorg op in dit interview. (*grijnst*) Ik heb verschillende dingen geprobeerd, even kijken: websites met oefeningen, psychologen, wat nog allemaal? Op een gegeven moment stel je jezelf de vraag: wat brengt altijd vreugde in mijn leven? Bij mij was het antwoord: water. Ik heb altijd iets raars met water gehad, als kind bracht het me aan het giechelen en spelen.

“Op een dag ben ik heel intuïtief naar een wellness gereden - met veel moeite, ik moest zelfs stoppen omdat ik de weg niet zag van het blèten. Daar heb ik thalassotherapie ontdekt (*therapie gebaseerd op de helende werking van zeewater, TPE*). Een half jaar geleden ben ik beginnen te vrijduiken. Na dit interview ga ik trainen om een diepte van 33 meter te bereiken zonder duikflessen.”

Chris: “Ze neemt risico's die elke vader zou laten huiveren. Is dat nu echt nodig?”

Hoe beïnvloedt freediven de geest en het lichaam?

Naima: “De ademhaling, of juist het stoppen ervan, kan je doen realiseren hoe kostbaar het leven is. Soms vertel ik mensen die zich ellendig voelen om hun adem in te houden tot het punt dat ze niet meer kunnen ademen. Op dat moment besef je hoe graag je wilt blijven leven. Het brengt je terug naar de kern van het bestaan en doet je waarderen wat je hebt.”

Het is een vorm van flirten met de dood.

Naima: “Eigenlijk wel. (*lachje*) Water heeft een kalmerend effect op het zenuwstelsel. Je mag zoiets wel nooit alleen doen, dat kan gevaarlijk zijn. Er is altijd een buddy bij.”

DM.
Start

 Editie

 Net binnen

 Zoeken

Naima: “Als mijn buddy naar boven komt, ga ik naar beneden, en als hij te lang blijft hangen, duik ik in het water om hem te gaan halen.”

Chris (*blijft gefascineerd*): “Hoelang kan je al onder water blijven?”

Naima: “Mijn duiken zijn aan de lange kant omdat ik het heel rustig en traag doe. Dan zit ik aan twee minuten. Maar ik kan drie minuten.

“Het voelt als een vorm van meditatie. Het helpt om bepaalde gedachten of zorgen naar de achtergrond te duwen. Voorlopig ben ik er heel blij mee. We zullen zien of het ook bij de volgende persoonlijke beproeving helpt.”

BIO

Chris Joris - 70 jaar, vader van Naima - Jazzpercussionist en componist - Bekend van zijn jazzband The Chris Joris Experience, zijn solowerk en samenwerkingen met binnen- en buitenlandse jazzmuzikanten (Toots Thielemans, Bob Stewart, Mal Waldron, Steve Lacy, Baba Sissoko, Brussels Jazz Orchestra).

Naima Joris - 42 jaar, dochter van Chris - Zong als backing vocaliste bij Raymond van het Groenewoud, The Happy en Isbells - Brak in 2021 door als soloartieste met een collectie diep aangrijpende songs over haar overleden zus.

Hebben twee sterfgevallen in hetzelfde gezin jullie nieuwe inzichten gegeven over elkaars karakter en persoonlijkheid?

Naima: “In een rouwproces ben je niet bezig met de ander beter te leren kennen, dat komt veel later. Je bent in de eerste plaats met jezelf in de weer. Bij Annette was ik 19, en Saskia en Yassin (*hun broer, TPE*) waren nog kinderen. Iedereen liep op zijn eigen manier te rouwen.”

Chris: “Als vader moest ik die twee begeleiden in de rouw om het verlies van hun moeder, terwijl ik ook hopeloos met mezelf zat te worstelen. Ik wist: er moet iets in evenwicht worden gehouden. Alleen wist ik niet altijd hoe. Jij hebt toen veel in handen genomen.”

Naima: “Tot ook dat te veel werd. Ik schoot in boeddhisme en stopte met de muziek. Ik dacht: ‘Nice, ik word non.’ Maar ik ben niet ingetreden, want ik had een hond. Na Saskia’s overlijden

maken. Ik was helemaal aan het zweven. Ik was in de hemel en jij in de hel.”

Hebt u altijd geweten dat Naima het ging maken als soloartiest?

Chris: “Als kind liet ik haar soms zingen tijdens opnames of repetities. Het talent was toen al overduidelijk aanwezig. Maar ik heb haar laten doen. Ik ben nooit de vader geweest die ik heb gehad. Mijn vader (*operazanger Jan Joris, TPE*) was heel streng voor zijn kinderen, wij móesten naar het conservatorium van hem. Ik moest een klassiek pianist worden. Ik heb nooit gezegd tegen Naima: *gij* moet gaan zingen. Ze zag niets in een carrière.

Op dat vlak lijkt ze op haar moeder. Die is ook muzikaal aangelegd, maar ze had geen ambities in de muziek. Ze zei: ik heb dat succes niet nodig. Dat heb jij ook altijd gezegd.”

Naima: “Ik wilde mijn talent niet besmetten met *commerce*.”

Chris: “Dat je eerlijk wil blijven is heel mooi. In feite is het ook een vak geworden. Een professie.”

Naima: “Mijn depressie in 2022 was een gevolg van de extreme professionalisering van de muziekindustrie. Een relatiebreuk was de aanleiding, maar het gebrek aan spontaniteit in het creatieve proces - sámen met vrienden muziek maken - speelde ook een rol. Niemand had tijd, alles was heel zakelijk geworden. Een plaat opnemen? We hebben drie dagen om te repeteren. Daar is weinig romantiek aan.”

Jullie lijken me allebei uit hetzelfde weerbarstige hout gesneden. Wat waarden jullie in elkaars muzikale talent?

Chris (*snel*): “Creativiteit, eerlijkheid, feeling en dat stemgeluid natuurlijk.”

Naima: “De expressie, de puurheid en het vertrouwen in het eigen talent.”

Chris: ‘En niet: zelfzeker over het eigen talent.’”

Naima: “Bij mij wel.”

Chris: “Wij zijn niet pretentius over ons talent.”

Naima: “Zelfzekerheid betekent toch niet per se pretentie of arrogantie?”

DM.
Start

 Editie

 Net binnen

 Zoeken

óven

in een moment.”

Naima (*knikt*): “De manier waarop we op het podium staan, verschilt wel van elkaar. Jij denkt meer strategisch en publieksgericht, dat is volgens mij typisch aan jouw generatie. Jullie voelden meer dan mijn generatie de drang om jezelf te bewijzen tegenover de wereld. Terwijl ik meer een millennial ben: ik ben oké met hoe ik ben. Ik hef bepaalde systemen op die mij niet gezond lijken om te volgen. Vrijheidslievend: dat is het woord dat ik zocht. Vrijheid is blijheid.”

Chris: ‘Dus tóch de dochter van een jazzmuzikant.’ (*lacht*)

Ziet u zich nog lang op een podium staan?

Chris: "De hoop is er wel. Ik begin wel stilaan mijn lijf te voelen. Het publiek lijkt dat soms te vergeten. Herinner u hoe al die oude Cubanen het podium betraden, en we applaudisseerden dankbaar omdat ze dat op hun tachtigste nog deden."

Naima: "Ik hoop dat ik oud mag worden en heel oud kan blijven zingen."

Chris: "Zoals Joni Mitchell."

Naima: "Neen, nog ouder. Nog kapotter."

***Until the Darkness Fades* van Chris Joris is verschenen bij Werf. Alle concertinfo op [jazzlab.be](https://www.jazzlab.be).**

LEES OOK



Muzikante Naima Joris: 'Verdwijnen zal hij nooit, die angst, maar dat is niet zo erg'



Naima Joris: 'Ik dacht niet dat mijn zus ging sterven. Zot, hoe ontkenning werkt'



Hoe Tom Waits jeugdiger ging klinken naarmate hij ouder werd. Met dank aan een vrouw



Belgische componist en pianist François Glorieux (91) overleden



DM.
Start

 Editie

 Net binnen

 Zoeken

TV & CULTUUR >